

Posudek diplomové práce TOMÁŠE DVOŘÁKA

KNIHY FINANČNÍCH PŘÍKAZŮ RADY STARÉHO MĚSTA PRAŽSKÉHO Z LET 1656–1677 A SYSTÉM MĚSTSKÉHO HOSPODÁŘSTVÍ PO TŘICETILETÉ VÁLCE

Tomáš Dvořák ve své diplomové práci zpracoval obtížné, badatelsky nevděčné (neboť mimořádně pracné), nicméně nesmírně potřebné téma. Na základě tří knih finančních příkazů Starého Města pražského z let 1656–1677 zpracoval přehledně výdajovou stránku staroměstského hospodářství, dospěl k řadě obecněji využitelných poznatků k politice a hospodářské strategii Starého Města v období poválečné regenerace městských financí a (vzhledem k postavení Starého Města) i městskému hospodářství po 30-leté válce vůbec. Troufám si říci, že jeho poznatky, jež v důkladnosti zpracování nemají od dob Pešákových studií (na něž navazuje a v lecčem jej i koriguje, neboť Pešák knihy finančních příkazů nepoužíval) obdobu a konkurenci.

Knihy finančních příkazů, zdánlivě izolovaný pramen (nic podobného se nevyskytuje mezi městskými knihami ostatních pražských měst a ani na Starém Městě před r. 1656 či po r. 1678) autor podrobně rozebral, přesvědčivě doložil důvody jejich vzniku, analyzoval je po diplomatické stránce, určil jejich místo v rámci městské administrativy a kriticky zhodnotil jejich výpovědní hodnotu. K tomu musel samozřejmě přečíst a interpretovat oněch téměř 1700 finančních příkazů do knih zapsaných. Ne dost na tom. Knihy finančních příkazů rady autora přivedly k dalším komplementárním pramenům z AMP a z Nové i Staré manipulace v NA, při jejichž vyhledávání – musím zdůraznit – postupoval zcela samostatně a iniciativně. Zvláště důležité jsou výkazy obecních dluhů a jednání s věřiteli, výkazy použití tzv. graciálních peněz darovaných císařem (obojí v NA), dále důležité jednotliviny z tzv. sbírky listin v AMP (doklady a smlouvy ke koupi libeňského panství, další výkazy o použití graciálních peněz), knihy obligací, účty v knihách záduší. Vzhledem k tomu, že z tohoto období neexistují souvislé městské knihy příjmů a výdajů ani jiné účetní knihy, představuje Dvořákovův rekonstrukční postup jedinou cestu k co nejúplnějšímu poznání alespoň výdajové stránky staroměstské ekonomiky.

Další přínos Dvořákovy práce spočívá v doplnění (i když pro 17. století není příliš co doplňovat a jde tak vlastně opět o základní výzkum) našich znalostí o fungování staroměstské kanceláře a zejména v rozkrytí rozhodovacích mechanismů a kompetencí v městské správě při rozhodování o finančních otázkách. Nesmírně důležité a zcela průkopnické jsou Dvořákovy poznatky o pohybu peněz mezi jednotlivými městskými úřady.

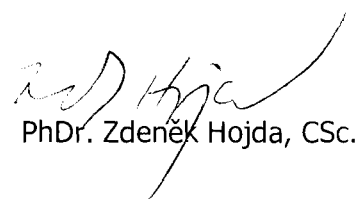
Mimo tento zásadní příspěvek k městské diplomatice a (hospodářské) správě nabízí dále Dvořákova diplomová práce velmi přesvědčivý (neboť na pečlivých výpočtech a „tvrdých“ ekonomických faktech založený) obraz vývoje staroměstského hospodářství ve čtvrtstoletí následujícím po třicetileté válce. Vedle neoddiskutovatelně zásadního problému splácení dluhů, resp. částečného oddlužení, jehož postup, mechanismy a konečnou úspěšnost autor dokládá, vystupuje do popředí význam císařova finančního daru, graciálních peněz (Dvořákovi se podařilo přesně identifikovat všechny položky z něj uhrazené) zejména správná strategie staroměstských, kteří se rozhodli vynaložit valnou část těchto financí na zakoupení libeňského panství od Jana Hertvíka Nostice. Toto výnosné panství se pak mohlo stát osou staroměstské ekonomiky a hlavním zdrojem „nápravy“ městských financí.

Kromě těchto zásadních výsledků přináší práce ještě mnoho pozoruhodných dílčích zjištění. Dvořák vytvořil použitelnou typologii výdajů a v tomto rámci pak sleduje jednotlivé výdajové skupiny. Přínosné a zajímavé jsou například poznatky týkající se stavebních výdajů a poválečné rekonstrukce obecního majetku (relativně skromné za překvapivě krátké období), svatebních darů městským funkcionářům a pravidelných darů nadřízeným úředníkům, jakož i mnoho dalšího (zde mohl Dvořák navázat na analýzu „kulturních“ výdajů obce provedenou Markem Ďurčanským).

Ač musel diplomant provést náročné výpočty, sestavit řadu tabulkových přehledů a interpretovat oněch shora zmíněných 1700 finančních příkazů a množství dalších vstupních dat, podařilo se mu neztratit ze zřetele celek a účel své práce. Cení si i toho, že se seznámil v poměrně značné šíři s německou literaturou k problematice městského hospodářství v 17. století a neroubuje ji přitom násilně do své práce, nýbrž srovnává jen tam, kde je to účelné. Podařilo se mu takto vytvořit neobyčejně vyzrálou a zároveň podnětnou práci

Domnívám se proto, že by měla být oceněna stupněm „výborný“.

V Praze 7. září 2007

PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.